

Inhoud

Inleiding	9
1 Theorie	13
1.1 Proloog: theoretische entiteiten	13
1.2 De onzichtbare oorsprong van de werkelijkheid	18
1.3 Het sceptisch karakter van hypothetische wetenschap	27
1.4 Epiloog: de eeuwige terugkeer van de eerste principes	33
1.5 Coda	35
2 Experiment	37
2.1 De eigen rationaliteit van het experimenteren	37
2.2 Het technische en exploratieve karakter van het experiment	39
2.3 Baconiaanse wetenschap	43
2.4 De wiskunde in de nieuwe natuurwetenschappen	44
2.5 Waarnemingen en inductie	47
2.6 Openbaarheid en reproduceerbaarheid	48
2.7 Wie beslist over een experiment: de natuur, de onderzoekers of het instrument?	50
2.8 Experimentele exploratie, techniek en de beheersing van de natuur	53
2.9 De experimentele stijl in relatie tot de hypothetisch- analoge stijl	55
2.10 Hoe komt een experimentator aan zijn concepten?	57
2.11 De ‘wringer’ van de experimentele praktijk	59
3 Waarneming	
3.1 De baconiaanse wetenschappen	63
3.2 Drie thema’s uit de geschiedenis van de waarneming	66

3.3	Locke en Hume	70
3.4	Kant	72
3.5	Het neokantianisme	75
3.6	De rol van waarnemingen in hypothetische wetenschap: Popper, Kuhn en Hanson	78
3.7	Waarnemen in exploratief experimenteel onderzoek	85
3.8	'Mechanische objectiviteit'	87
3.9	Conclusie	90
4	Tekst	91
4.1	Hermeneutiek: een eigenstandige methode?	91
4.2	Schleiermachers 'gehelen' en de hermeneutische cirkel	94
4.3	Divinatio en hypothese	97
4.4	Wilhelm Dilthey	100
4.5	Gadamer	103
4.6	De morele dimensie van Gadamer's hermeneutiek en de (politieke) kritiek van Derrida	106
4.7	Deconstructie als methode	109
4.8	De hermeneutiek van Theodor Adorno	112
4.9	Weg met interpretatie!	114
4.10	Northrop Frye: interpretatie door categorisering	116
4.11	De literatuuranalyse van Fredric Jameson	119
4.12	Conclusie	121
5	Maatschappij	123
5.1	De sociale wetenschappen, ongemakkelijk tussen de humaniora en de natuurwetenschappen	123
5.2	De (quasi)experimentele stijl in de sociale wetenschappen	126
5.3	Een alternatief naast de quasi-experimentele methode: Grounded Theory (en Max Weber)	130
5.4	Sociologische theorie: metaforen voor maatschappelijke samenhang en differentiatie	133
5.5	Kan een metafoor gefundeerd worden? Handelingstheorie	137
5.6	Na het functionalisme: Pierre Bourdieu	138
5.7	Na het functionalisme: Niklas Luhmann, Jean-François Lyotard	141
5.8	Een nieuwe metafoor: het netwerk	143
5.9	Tot slot: toetsing of evaluatie?	147

Noten	149
Register	169
Over de auteur	175